

Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

TISKOVÁ ZPRÁVA

20. září 2024

NOVINKY

Výstava

Piaristé v Litomyšli

27. říjen 2024 – 21. duben 2025

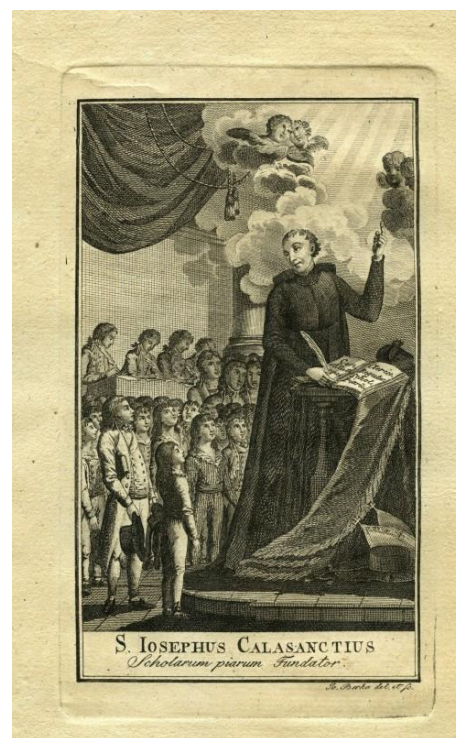
Výstava k 380. výročí zahájení školského působení piaristů v Litomyšli, která vznikla společnými silami pracovníků Regionálního muzea v Litomyšli a Městské galerie Litomyšl, představí dějiny a působení místní komunity řádu zbožných škol.

Piaristé v Litomyšli provozovali jedno z nejstarších, největších a nejvýznamnějších gymnázií v Českém království a učinili z ní důležité vzdělávací centrum našich zemí. Jejich litomyšlskými školami (tedy nejen gymnáziem, ale i elementární školou a filozofickým ústavem) prošlo široké spektrum absolventů, kteří zanechali hlubokou stopu v soudobém politickém, kulturním i společenském životě (Smetana, Klácel, Brauner, Šembera, Purkyně a řada dalších). V první polovině 19. století zde vedli veřejný filozofický ústav, který byl mezičlánkem mezi studiem na gymnáziích a vysokých školách. Tento ústav, dnes známý především z Jiráskovy *Filosofské historie*, se těšil velké vážnosti a působila na něm celá řada učenců evropského rozměru.

Vedle dějinné linie přestře výstava také tematické celky zaměřené mj. na architekturu piaristických staveb a jejich výtvarnou výzdobu. Představí také významné osobnosti, jimiž byli např. rektorové koleje Florus Stašek (1782–1862), autor jedné z prvních daguerrotypií v Čechách, či František Ambrož Stříteský (1912–1989), poslední litomyšlský rektor, odsouzený v roce 1950 Státním soudem za velezradu na 25 let vězení.

Vernisáž výstavy, nad níž převzali záštitu Ministerstvo kultury České republiky, náměstek hejtmana Pardubického kraje Roman Línek a starosta města Litomyšl Daniel Brýdl, se uskuteční v sobotu 26. října v 15 hodin.

(Martin Boštík)

Nová kniha

Piaristé v Litomyšli

Publikace obsahuje dvanáct studií, které komplexně pojednávají o působení členů litomyšlské komunity řádu zbožných škol. Představuje dějiny piaristické koleje od jejího vzniku do současnosti, seznamuje s architekturou piaristických staveb, jejich malířskou a sochařskou výzdobou, piaristickým školským systémem, náboženským životem, řádovou hudbou či školním divadlem a přibližuje dvě velké postavy litomyšlské koleje 19. a 20. století.

Obsah:

Milan Skřivánek – Martin Boštík, *Z dějin piaristické koleje a piaristických škol v Litomyšli*

Veronika Cinková – Eliška Seifertová Racková, *Architektura a stavebně historický vývoj areálu piaristických budov v Litomyšli*

Petr Arijčuk, Nejen Rotter a Leicher. *K účasti brněnských a vídeňských malířů na výzdobách oltářů piaristického kostela v Litomyšli*

Martin Pavlíček, *Hlavní oltář piaristického kostela Nalezení sv. Kříže v Litomyšli*

Martin Pavlíček, *Braun v Litomyšli a sochařovo dílo ve dvacátých letech 18. století*

Petr Šámal, *Malířka Amalie von Peter, Litomyšl a piaristé*

Václav Bartůšek, *Systém piaristických škol v Litomyšli a výuka na nich od založení koleje až po školské reformy Marie Terezie*

Jiří Mikulec, *Náboženská bratrstva doby baroka u piaristů (nejen) v Litomyšli*

Kateřina Bobková-Valentová, *Školské divadlo*

Jiří Mikuláš, *Piaristé a hudba v Litomyšli v letech 1770–1865*

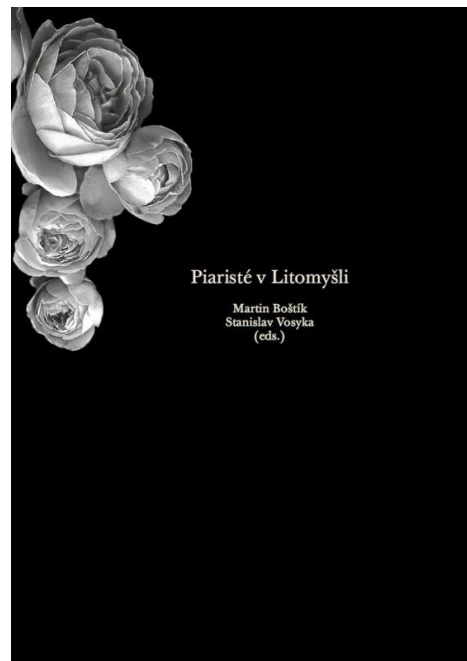
Martin Boštík, *K životu a filozofickému dílu piaristického profesora Bonifáce Buzka*

Martin Boštík, *Životní osudy Františka Ambrože Strítěského, posledního rektora litomyšlské piaristické koleje a politického vězně padesátých let*

Knihu graficky zpracoval Jiří Lammel. Vydaly ji Regionální muzeum v Litomyšli a Městská galerie Litomyšl. Prvních 33 číslovaných výtisků obsahuje signovanou serigrafii Jakuba Grece *Koupání piaristů v Loučné*.

Publikace bude veřejnosti představena na vernisáži stejnojmenné výstavy, která začne v hlavní budově Regionálního muzea v Litomyšli v sobotu 26. října v 15 hodin.

(Martin Boštík)

Výstava

Zábaviště pro sviště

28. září 2024 – 5. leden 2025

Všem SVIŠTĚŮM malým i větším oznamujeme: Vezměte maminky, tatínky, tetičky, strýčky, babičky, dědečky, sestřičky, brášky, kamarády, sousedy a svištěte do Regionálního muzea v Litomyšli! Je čas se pochlubit a ukázat, jak jste šikovní!

Plně interaktivní výstavu vytvořilo Městské muzeum a galerie Polička ve spolupráci s oblíbenou výtvarnicí **Vendulou Hegerovou**, jejíž práce zdobí především knihy pro děti, ale také grafomotorické, logopedické a jiné vzdělávací materiály, karetní a deskové hry a v neposlední řadě také časopis pro děti *Puntík*. *Zábaviště pro sviště* putuje po celé republice a všude sklízí příznivé ohlasy. Neobyčejná herna plná obrázků zabaví každé dítě – malého sportovce, zpěváčka, detektiva, herce, počítače, přemýšlivce, hudebníka i výtvarníka! Herna, kde na děti čeká chytrá zábava!

Na výstavě se můžete nechat vtáhnout do poutavých a vtipných příběhů, rozehráte hudební koutek, procvičíte jazyčky a rozpohybuje celé tělo. Dále si zahrajete divadlo, betlémský příběh, předvedete obratnost svých prstů, započítáte si v obchodě, vyzkoušíte rýmovačky a obrázková říkadla nebo si vytvoříte dárek!

Vendula Hegerová je rodačka z Vysokého Mýta, k ilustracím pro děti se dostala hlavně díky zakázce na vyzdobení dětského oddělení Jihlavské nemocnice. Radost, kterou svými dekoracemi způsobila, ji přesvědčila, že právě děti nejvíce ocení její veselé obrázky. Je to mnohostranná výtvarnice, která má na svém kontě lepoprela, komiksy, animovaný film, designy pokojíčků, přáníčka, ale nejvíce samozřejmě knížek. Často jsou to knížky naučné, které podněcují dětskou tvořivost a fantazii.

Výstava je vhodná pro všechny děti a hravé dospělé, ale nejvíce si ji užijí kluci a holky ve věku 3 až 11 let.

Prohlídky výstavy pro školy je možné objednat na emailu kmoskova@rml.cz.

(Simona Valachová, Petr Chaloupka)

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Světlo a stín – kresba tužkou a mikrofixem

pátek 20. 9. 2024 od 17 hodin

Kresba je podstatou každé další výtvarné činnosti. Jak se nebát kreslit, nedopouštět se základních chyb a jak pracovat se světlem a stínem se naučíme s Pavlem Piekarem, jedním z předních českých linorytců.

Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz nebo na tel. 777 840 425. Kapacita je 10 osob. Kurz je určen pouze pro dospělé. Cena dílny 400 Kč včetně vstupu do expozice. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu.

(Hana Klimešová)

Portmoneum

Připomínka 140 let od narození grafika a mystika Josefa Váchala

neděle 22. 9. 2024 od 14 hodin

Inspirativní, tvůrčí, obdivuhodný, vtipný, originální, pracovitý... Nejen takový byl Josef Váchal. K výročí 140 let od Mistrova narození jsme připravili čtení o jeho životě. Vybrané ukázky budou zahrnovat popisy všedních událostí či naopak těch zcela výjimečných, zachycených v jeho denících či dopisech přátelům. Pozornou a ironickou glosátorkou dění uměla být ve svých denících i Váchalova družka Anna Macková. Číst vám bude Hana Klimešová a Pavel Piekár. Zajištěny jsou také hudební mezihry pro oddech čtenářů i posluchačů. Přijďte se o Mistrovi dozvědět víc.

Rodný dům Josefa Váchala v Milavčích

(Hana Klimešová)

Vzpomínkové setkání k nedožitým 85. narozeninám litomyšlského archiváře a historika PhDr. Milana Skřivánka

3. říjen 2024 v 18 hodin, malý sál Smetanova domu v Litomyšli

Jeho životem a dílem vás provede Martin Boštík, který také představí publikaci *Milan Skřivánek (1939–2023). Archivář, historik a vzácný člověk*. Součástí programu bude hudební vystoupení studentek Fakulty umění Ostravské univerzity – violoncellistky Kataríny Vanákové a klavíristky Martiny Plockové. Vzpomínky na Milana Skřivánka od kohokoli z přítomných jsou vřele vítány.

Pořádá Regionální muzeum v Litomyšli a město Litomyšl. Vstup je volný.

(Martin Boštík)

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Drátenická andělská

pondělí 14. října 2024 od 17 hodin

Poslední letošní dílna je věnována drátování dekorativních předmětů. Vyzkoušíme si anděla, který může posloužit třeba i jako vánoční dárek. Lektorkou bude drátenice Věra Studená, nositelka titulu *Mistr tradiční rukodělné výroby Kraje Vysočina*. Její práci jste mohli obdivovat na výstavě *Dráteníci kdysi a nyní* v Regionálním muzeu v Litomyšli v roce 2016.

Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz nebo na tel. 777 840 425. Kapacita 10 osob. Vhodné pro dospělé a děti od 10 let. Cena dílny 400 Kč včetně vstupu do expozice. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu.

(Hana Klimešová)

Portmoneum – Museum Josefa Váchala
Jen malá dušička ve vás zbyde!
pátek 25. říjen 2024, 17–20 hodin

Blíží se období dušiček a konec návštěvnické sezóny v Portmoneu, a proto jsme opět připravili zábavný program pro dětské i dospělé návštěvníky. V podvečer na vás čeká čtení Váchalových textů nejen s duchařskou tematikou. Malé návštěvníky zase potěší strašidelné příběhy a pohádky, kde hlavními hrdiny jsou strašidla a upíři. V dílně si vyrobíte vlastního ducha nebo amulet chránící před upíry. Na zahradě si nikdy nemůžete být ničím jistí, neboť se tam skrývají příšerky, a poodhalíme tajemství sklepa, kam se

jindy nedostanete! Běžnou prohlídku Portmonea v tento večer nečekejte. Strašpytláci mají vstup pouze drženi za ruku dospělými, ostatní na vlastní nebezpečí! Snažíme se nestrašit, spíše pobavit, ale naše přirozenost občas vyděsí!

Akci jsme pro vás připravili ve spolupráci s Městskou knihovnou Litomyšl.
Jednotné vstupné 50 Kč.

(Hana Klimešová)

Otevírací doba v Portmoneu – Museu Josefa Váchala

Milý návštěvníci, dovolujeme si upozornit, že v říjnu máme otevřeno pouze o víkendech – So, Ne: 9–12 a 13–17 hodin. Otevřeno bude také na státní svátek v pondělí 28. října a 29. a 30. října, kdy jsou podzimní prázdniny. Od 31. října 2024 do konce března 2024 bude zavřeno. Návštěvy lze dojednat pouze po předchozí domluvě pro skupiny 10 a více osob. Více najdete na stránkách www.portmoneum.cz.

(Hana Klimešová)

PROBÍHÁ

Výstava v Portmoneu
Když se i muži červenají
7. červen – 29. září 2024

Objevte erotiku počátku 20. století, kdy byly oblíbené lechtivé fotografie, návštěvy šantánů, ale i vydávání erotických bibliofilů a exlibris. Josef Váchal a jeho přátelé ani v tomto tématu nestáli opodál a aktivně se do erotické tvorby zapojili. Zvláště Josef Hodek nebo Emerich Hruška.

Josef Váchal, Smilstvo z Cyklu Sedmero hlavních hříchů, 1912

Nahlédněte do Portmanovy ložnice, dnes výstavního prostoru, kde zjistíte, že také místní bibliofil Josef Portman měl sbírku unikátních erotických bibliofilí a exlibris. Mnoho erotických a pornografických ilustrací zhotovil Jan Konůpek, Toyen, Jindřich Štyrský a další vystavení autoři.

Pozornost zaslouží nejen vystavená díla, ale i samotné dějiny sběratelství erotic. Kdo se tématu věnoval, co vše vzniklo, co vadilo cenzuře a také kdo za pornografii položil život, se dozvíte ze zpracované historie.

Na výstavě jsou exponáty z Regionálního muzea v Litomyšli, Trmalovy sbírky, Památníku národního písemnictví, Městské galerie Litomyšl, Muzea Policie ČR a soukromých sbírek. Výstava je přístupná jen pro dospělé.

(Hana Klimešová)

Dětská herna

od 19. dubna 2024

Oblíbená herna znovuotevřena! Na své si přijdou kluci i holky. Přijďte se k nám schovat před sychravým počasím a příjemně strávit čas s dětmi. Můžete se těšit na obří lego, vláčkodráhu, dřevěnou stavebnici, domeček, kuchyňku a další hračky.

(Petr Chaloupka)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Více informací k expozici naleznete zde:
<http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html>

Expozice
Litomyšl
– město kultury
a vzdělanosti

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Krvavý román Josefa Váchala

5. červenec – 6. říjen 2024, Husitské muzeum v Táboře

Výstava je věnována nejznámějšímu tisku Josefa Váchala, který vydal v roce 1924 v nákladu 17 exemplářů.

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:

Čtení pod lavicí – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/cteni-pod-lavici.html>

Retrogaming – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html>

Zmatené peníze – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html>

Astronomické tradice – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html>

Krvavý román Josefa Váchala – <https://www.portmoneum.cz/portmoneum/putovni-vystavy>

Litomyšl – hlavní město současné české architektury – <https://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/architektura.html>

Otevírací doba – hlavní budova

Út–Pá: 9.00–12.00, 13.00–17.00

So–Ne: 9.00–17.00

letní prázdniny Út–Ne: 9.00–17.00

Otevírací doba – Rodný byt Bedřicha Smetany

11. červen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

říjen–prosinec: Čt–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Otevírací doba – Portmoneum – Museum Josefa Váchala

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Přístup pro handicapované návštěvníky

Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).

Rodný byt Bedřicha Smetany není bezbariérový. Je přístupný pouze s vlastním asistentem a po předchozí domluvě.

Portmoneum – Museum Josefa Váchala není bezbariérové (několik schodů, úzké průchody apod.), přístupné je pouze s vlastním asistentem.

Tiskový servis:

Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Archeologie – Mgr. Jana Němcová, 739 031 857, nemcova@rml.cz

Portmoneum – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz

Zábaviště / Retrogaming / Zmatené peníze / Čtení pod lavicí – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Piaristé / Skřivánek / Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, 461 614 626, bostik@rml.cz

Kde pracovníci muzea sídlí?

V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele:

Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!